

IPARI

„diplomaták”

A szegedi textilművekben nem újdonság a sok új gép, hiszen százszámra érkeznek és szerelik fel a kínai automata szövőgépeket. A régi nagycarnokban dolgoznak már angol nyújtógépek is. Az új üzemszabvány is szerelik már az új írezőgépeket (felső képünkön), amelyek mint képzőművészek is látható, nemcsak tetszetősek, hanem igen magas termelékenységűek is.

*

Egyre több exportmegrendelést kap a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat. Jelentkeztek pénzeszsák szövőgépek a norvégok, mások a vegyi feltárással készített fonalból szőtt kenderponyvát, vagy az olcsóbb minőségű kőponyvát vásárolják. A KGST keretében különösen a Szovjetunió vásárol nagy mennyiségben kenderponyvát. Hogy a megpövedett igényeket kielégíthessék az újszegediek, termelékenyebb gépeket kell munkába állítani. A gépellátásban is segít a Szovjetunió. Már megérkezett a gyárba (jobb oldali képünk) egy szovjet gyártmányú írezőgép. Ezt április 30-ig kell felszerelni, hogy zavartalan legyen a termelés és időben szállítani tudják az exportárut.

*

A szegedi Ruhagyárban is egyre magasabb szintre emelkedik a termelés gépesítésének foka. Az úgynevezett sima varrógépek sorait egyre sűrűbben tartják a speciál varrógépek (alsó képünk), amelyekkel a legkomplicáltabb műveleteket is könnyedén el tudják végezni. Segítségükkel könnyebbé és termelékenyebbé válik a munka és olcsóbbá a közületi és munkaruháknak gyártása.

Régi gyáraink öreg gépeit sorra cseréljük ki újabbakra, modernebbekre, termelékenyebbekre. Rekonstrukciós terveink megvalósítása nyomán egymásután érkeznek baráti országokból, nyugati tőkés vállalatoktól is gépek, berendezések. Néhány üzemünkben találóan ipari »diplomatáknak« nevezik ezeket a gépeket. Ha nem is élőszóval, de beszélnek ezek a gyártó ország iparáról, s az ott dolgozók munkájáról. S beszélnek arról, hogy helyes, jó dolog kicserélni üzemeink termékeit, kereskedni és békében élni.

Somogyi Károlyné felvételei

Új mezővédő erdősávok

A Csongrád Megyei Állami Erdőgazdaság tavaszi erdőtelepítési tervében többek között 65 hektárnyi mezővédő erdősáv ültetése is szerepel. Ennek döntő többsége a szegedi járás tsz-eiben valósul meg. Az új erdősávok — amint Tölgyesi Albert erdőmérnök elmondotta — a tsz-ek tulajdonába kerülnek. Az erdőgazdaság csupán a terveket, a facsemetéket és a telepítéshez szükséges szakmai irányítást biztosítja. Elsősorban nyárfa-féléket ültetnek, a magas, sovány homokdombokon pedig fenyőkből képeznek mezővédő erdősávokat.

Falusi boy-szolgalat

Hát ez meg micsoda? Boy-szolgalat? Nos, ilyesmi eleddig legfeljebb ha Pesten divatozott. Ott sem mindenki számára. Csak a kényelmes és tehetősebb emberek éltek vele. A boy-szolgalat ugyanis afféle küldönc szervezet — magánigények kielégítésére.

Most azonban faluhelyen is van már ilyen. Jelenleg 100 községben, s az év végéig további száz községben lesz hasonló. E boy-szolgalat első jellegzetessége pedig az, hogy nem a kényelmes, nem a »nagyon tehető« embereket kívánja szolgálni. Éppen ellenkezőleg. Azoknak a nagyon elfoglalt, nagyon »befogott« falusi háziasszonyok gondjait kívánja csökkenteni, akik nemcsak a modern korban élnek, de modernül is élnek.

Arról van szó, hogy a boy-szolgalat keretében előrendelés bevásárlás folyik. A termelőszövetkezetekbe, vagy az állami gazdaságokba igyekvő asszonyok — közli az MTI egyik híradása — reggel bedobják megrendelő cédulájukat a bolt falára tett ládikóba, és amikor a munkából jönnek, a számukra összeállított csomag készen várja őket. Sőt, kívánságukra a »falusi boy«-ok — rendszerint kereskedőtanulók — házhoz is szállítják a megvásárolt cikkeit.

Olesó, kényelmes, praktikus megoldás ez, ami ráadásul még csak nem is — ráz. Főlráznai persze fölrázza a krónikást, mert íme itt az újabb mérföldkő a falu szakadatlan fejlődésének országútján.

Beismerte — mégsem tette?

Felmentették a zákányszéki emberölés vádlottját

Sötét viharos éjszaka volt, szakadt az eső, fújt a szél, amikor Horváth István 19 éves, Zákányszék IV. kerület 784. szám alatti lakos 1963. április 7-én kerékpárjával a lányos háztól haza indult. Sietve hajtott. Zákányszék és Mórahalom között a határúton hirtelen ismeretlen tettes támadta meg. Késsel jobb combját átszúrta. A szúrás olyan erős volt, hogy átszakította a comb verőerét és a vénát is. Az erősen vérző fiatalember lassan, de tovább hajtott kerékpárjával. Menekült emberlaktá területre. Egy pillanatra sem jutott eszébe, hogy a szúrás halálos lehet, elvérezhet. Elerőtlenedve betért Jójárt Lajos, Zákányszék IV. kerület 798. szám alatti lakos tanyájába. A lakóépület felé igyekezett, azonban az istálló sarkánál összeesett, tovább nem bírta...

A gazda első szava ez volt: — Ki vagy? — A postás fia vagyok — nyöszörögte a sérült ember. Megszúrták a combját. — Ki volt? — Nem tudom, — mondta elhaló hangon. A gazda felriasztotta fiát is, együttesen feltették a sérültet a szalmával megágyazott kocsi alá és elvitték az öt kilométerre levő körzeti rendelőbe. Az orvos azonnal elsősegélyben részesítette, de fáradozása ellenére a fiatalember néhány perc múlva meghalt.

Még akkor éjszaka széleskörű nyomozás indult a tettes felderítésére. A rossz idő azonban igen megnehezítette a nyomozók munkáját, mert az eső úgyszólván minden nyomot elmosott. Az emberekkel való beszélgetés alapján a gyanú nyomban ifjú Dobó Géza 21 éves, Zákányszék IV. kerület 865. számú lakosra terelődött. A lány, akinél akkor este Horváth István volt, így vallott: — Csak Géza tette. Megígérte: Húsvétra mindkettőnket eltesz láb alól... Több tanú kihallgatása során kiderült, hogy ifjú Dobó Géza azért volt haragban Horváth Istvánnal, mert az húgát megrágalmazta. Emiatt egy táncmulatságon szóváltás is történt köztük. Horváth István ezidőtől kezdve félt ifjú Dobó Gézától. A lefolytatott széleskörű nyomozás során egyidejűleg még több személy került gyanúba, de valamennyien tagadták a bűncselekmény elkövetését. A letartóztatás tizennyolcadik napján váratlan fordulat történt. Ifjú Dobó Géza beismerő vallomást tett, ezt a vallomást többször megismételte, sőt a helyszínen, a nyomozási kísérlet alkalmával tettét be is mutatta. Aztán újabb váratlan fordulat, a beismerő vallomást még a nyomozati szakban visszavonta, s utána egészen a pénteken kihirdetett ítéletig azt állította: nem ő tette.

A Csongrád megyei ügyészség vádat emelt em-

berölés miatt ifjú Dobó Géza ellen. Dr. Soós József büntető tanácsának nagyon nehéz munkája akadt, de a bírói lelkiismeret egymás után derítette fel a legmeglepőbb eseményeket. Kilencnapos körültekintő tárgyalás, újabb helyszínelések — többek között egy haldokló ember kihallgatása után — hirdettek ítéletet: Ifjú Dobó Géza a Csongrád megyei bíróság emberölés vádjára alól felmentette!

A bíró alaposan, részletesen ismertette azokat a körülményeket, amellyel megdöbbent az ifjú Dobó Géza ellen emelt vád. Így például alapos indoklást hozta fel a bíróságnak azt a megállapítását, hogy ifjú Dobó Géza semmiképpen sem követelhette el a bűncselekményt. Ahogy a helyszínelésen bemutatta, úgy nem lehetett Horváth Istvánt leszúrni. Ugyanakkor két érdektelen tanú az első perctől kezdve azt vallotta, hogy a kritikus időpontban a fiatal fiú mindössze 15 percet lehetett tőlük távol, a cselekmény pedig mintegy 8 kilométerre, rendkívül rossz útviszonyok között történt. Ezt az utat ilyen rövid idő alatt megtenni lehetetlen volt.

A Csongrád megyei bíróság a felmentéssel egyidejűleg ifjú Dobó Géza azonnal szabadlábra helyezte. A vádlott és a védő belenyugodott az ítéletbe, az ügyész óvást emelt a felmentés ellen, s így az ügy végső elbírására a Legfelsőbb Bíróság elé kerül.

Ők hatvanöten...

Ma 20 éve, hogy a sátoraljaújhelyi börtön antifasiszta foglyai kitértek. Az évforduló alkalmából tartandó ünnepségre számos ország antifasiszta és partizán szervezetének küldöttel érkeznek hazánkba. Az alábbi cikket a nevezetes évforduló tiszteletére közöljük Földes István elvtárs, a Népszabadság szerkesztő bizottsága tagjának tollából, aki annak idején részese volt a kitörésnek.

Pontosan húsz esztendeje. Borús, szeles napra virradt Sátoraljaújhely. Mintha sohasem akarna tavasz lenni. A város szélén álló régi fegyház — 1943 óta Horthy vezérkarfi főnökségének különleges büntető intézete —, rácsos ablakain beszívároga a hajnali derengés.

— Csak hó ne essék — mondják egymásnak a foglyok. — A hóban lassú a haladás, megmarad a menekülés nyoma.

Négy százan vannak — magyarok, szerbek, szlovákok, románok, kárpát-ukrajnaiak. Munkások Weiss Manfréd gyárából, parasztok a Vajdaságból, mérnökhallgatók a Budapesti Műegyetemről. Horthy katonai különbírószága küldték ide őket, 10—15 évi, életfogytiglani börtönre ítélve, mert szót emeltek a nemzetvesztő háború, a hazaáruló úri rend ellen.

Három napja, hogy az országot megszállták a németek. A foglyokat nem érte váratlanul a hír. Tudták, hogy erre sor kerül, és készültek is rá. Hetek óta folyt a zárkákban a titkos partizán kiképzés. Két zárkában elvtársnők raboskodtak. Oldal-

szakokat készítették, kötéshez való vásznat téptek. S esténként a zárkákban halkán szólt a dal:

... Gondoljatok ránk elvtársak ott kint
Négy száz proletár harcra kész megint
Hogyha jó a nap, a négy száz ott terem
Vörös zászló leng a Gátor-hegyen.

Az előző vasárnap épp látogatási nap volt. De csak alig néhányat hívták le »beszélőre«. Kis szoba, középen asztal. Az asztal két végén örök. A szülő, a kedves az asztal egyik oldalán, ők a másikon. Még kezét sem foghatnak. Szavukat figyelik az örök. De amit nem lehet elmondani, az is eljut a másikhoz, titkos jeleken, mosópor közé rejtett cédulán, levél sorrai közé írt üzeneten.

A vasárnapi látogató után született meg az elhatározás a kitörésre. Vlaskalics Milenko, a jugoszláv kommunisták vezetője dolgozza ki a tervet. Huszonkettődiké, délután négy óra a kijelölt időpont.

Lassan világosodik. A kitárt kis ablakon át metszően süvít a végét rúgó tél lehelete. A Sátorhegy tetejét elborítja a fellegek.

Az örök is gondterheltek. Nagy részük környékbeli paraszt, vagy munkás, sokuk szíve a foglyok felé húz. Köztük az a hír terjedt el, hogy a németek lefegyverzik őket. A délelőtti sétán, ahol keites sorokban, más-kor szótlanul róják a köröket a foglyok, most senki sem törődik a fegyelemmel. A foglyok többsége még nem tudja a kijelölt időpontot, de mindenki a kitörés szükségességéről beszél.

Délután hirdetik ki a kollektíva megbízottai minden zárkában az elhatározást.

Olomlábakon jár az idő. Közeledik a négy óra, a délutáni vízholdás, kübliürítés ideje. A folyosó csendes, hiába fülelnek, nem hallik az ügyeltes kulcscsomójának ismerős csörgése. Talán megtudták valamit. Végre a második emeleten kattant az első zár, aztán a második. Most már minden a megbeszéltek szerint történik. A vízholdás után Szimics Mirosláv, a szerb elvtársak egyik zárkájának vezetője jelenti a kulcsárnak: szét-esett az egyik vaság, jöjjön be, nézz meg. Alighogy a kulcsár átlépi a küszöböt, már fogoly. Pisztolját elvezszik, összekötözik. A többiek hasonló módon, a többi ört teszik ártalmatlanná. Csonkics Milivoj az első emeletről ugrott le a földszinti civilfoglyok óráre, lefegyverezte, s összekötözte.

A második emeleten van az őrség pihenőszobája. A szoba előtt fegyverállvány, rajta puskák — ahogy előre számították. A pihenőszoba ajtaján kívülről kattant a zár.

Mindez néhány perc alatt, teljesen csendben zajlott le, s ekkor elhangzott Vlaskalics Milenko kiáltása: — Juris! (Roham!)

Sorra nyílnak a börtönajtók. A foglyok első csoportjai már a börtönkapunál járnak.

Egy puská azonban hiányzott az őrség fegyverállványáról. Az egyik tizedes, nehogy tisztított fegyverét valaki más elvigye őrségre, magával vitte azt a szobába. Ahogy kívülről ráfordult a zár az őrszobára, ő is felriadt. A kulcslyukon át fegyverekkel tovasiető foglyokat láthatott.

Elhangzott az első lövés — a tize-